

ג ר י ם

לפרופ' ג'ה טור-סיני

בידוד

כל אותו היום היה ר' פינחס נרגש ומתרגש והולך. הרחורים רבים דחקו בלבו וכולם עלו לטעם אחד של קורת-רוח ושמחה.

— גרים, גרים... — לחש בינו לבינו.

הוא חבט עצמו מחדר לחדר והטיח פניו בכל מקום.

— גרים... — אמר להם לבריות כמין דבר גבוה שאינו מצוי ואינו מתקבל על הדעת. — ראיתי אֶת־אֵה... גרים בקומיטט, גרים. נוסעים לארץ-ישראל.

הבריות לא נודעו ולא תמהו. מהם אמרו מה שאמרו ומהם לא אמרו כלום.

סולומינאק, מששמע בדבר, תלה פניו ברפיון וישב לו מתרהר, דומה תוהה ומפסק.

— גר, גר... — אמר לתוך חללו של בית. — מלשון גור, האחד בא לגור, "עם לבן גרתי"... נְקַטְנוּס בלשון רומי אח וקרוב. נְקַקֶן — חוטר, נְקַרְה — לנהוג, לקיים, נְרִי — בטלן ושוטה.

מיד כסף עצמו והתחיל מדקדק בעפרונו על-גבי הנייר שעל ברכו.

נפנה ר' פינחס ויצא לפרוודור. נודמן לו פאלק בייטל. עמד עמו וסח לו העניין. השיב לו פאלק בייטל כלאחר-יד ואמר:

— בעלנות של גוי!

— גרים, גרים! — שלח ר' פינחס אצבע לפניו והטעים ואמר.

— מברכים מאה ברכות בכל יום? — שחק פאלק בייטל.

— הרבה פעמים נזכר הגר בתורה. — שיחדו ר' פינחס בדברים.

— כמדומה אני, אם איני טועה, — המציא פוטאשניק עצמו להם ועמד ונכנס לתוך דבריהם. — שלושים ושש פעם.

— יותר! — טרף פאלק בייטל בידו לפניו והפליג בקול ובקמט. — מה אתה אומר? הרבה יותר!

— מה ראו להתגיר? — שאל פוטאשניק. — לשום נשים?

— אלו נשים? — השיב ר' פינחס. — הוא אדם זקן. זקן הוא. גר צדק!

— סתם שלים-מזל. — פסק פאלק בייטל. — או הסר-דעת.

— והיא אֶת־אֵה... אישה אלמנה, עלובה... — אמר ר' פינחס.

— מי? — ננער בו פוטאשניק. — אף גיורת יש שם?

— ראו קולר פניו והכניסו ראשם לתוכו. — צחק פאלק בייטל כמלוא-

לשעה עלה ר' פינחס לקומה השנייה ונכנס אצל לייבלה פקר.
 לייבלה קיבל אותו בפנים שוחקות.
 - הא - אמר בדיבור רחב. - נו? מה דבר תאמר לנו? אתה נראה
 היום שמח, כאילו איש בשורה אתה.
 אה, - נאנח ר' פינחס, - אני הנני שמח יותר ממצבי.
 כך? - עמד לו לייבלה מסתכל בו מן הצד, בדרך עקמומית, והייתה בת'
 צחוק כרוכה על שפתו, נוגעת ואין נוגעת. - מה טעמך?
 - אלמלא שידעתי כי אמרתי היום, ובא לציון" - כסף ר' פינחס ראשו
 וחיך ואמר - הייתי אומר, איני אלא נתון בעולם הדמיון.
 - מה הדבר? - לא הויו לייבלה עיניו ממנו.
 - מה אומר לך, ידידי? ראיתי, היום ראיתי אֵיךָ אָה... בכבודם של
 ישראל, אֵיךָ... בכבוד שמים שמתרבה...
 - דהיינו? - משכו לייבלה בדברים.
 - גרים... גויים שנחגירו. שנחגירו...
 - מילא קֶן? - אמר לייבלה בנחת.
 היה ר' פינחס תוהה בדעתו ולא מצא לו דבר לשעה, אלא שָׁטַח ידו
 לפניו בשאלה של תמיחה בלבד.
 - וכי מה צורך לנו בהם? - הקשה לו לייבלה.
 - להם, להם יש צורך בנו. - התחיל ר' פינחס עומד כנגדו. -
 שנחנו אל לבם וראו בשפלותם והכירו חשיבות ישראל ונתלחה נפשם לאהבת
 הבורא ברוך־הוא.
 - אָט, - טרף לייבלה בידו, - ראוי היה לו לקדוש־ברוך־הוא שיעשה
 עמנו נסים ונפלאות גדולים מזה.
 - זה נס גדול! - הרתח ר' פינחס. - גדול מנס: זה דרך־הטבע גבוה
 מאוד למעלה ולמעלה! מדרגת אברהם אבינו.
 - נו, טוב, טוב. - המיך לייבלה.
 - ודאי טוב! - הגביה ר' פינחס. - וטוב הכול חֶסֶד, הכול! אין
 הבריות חסרים אלא שיפקחו עיניהם לראות איזהו טוב... אֵיךָ אָה... את
 העם בחר לנחלה לו...
 - אתה בחרחנו... - שחק לייבלה. - גֶּנֶה, אָפּוֹלֵטִין מחוקים מקצת,
 קָה קָה...
 - יש תכלית לעולם. - לא השגיח ר' פינחס בדבריו ואמר. - יש, יש
 תוחלת, שכן אם גוי כמות זה, שהלך כל ימיו בגשמיות ובפסלות, פתאום הגיע
 עצמו וראה לו תקנה לילך בדרכי השם, הרי שיש תוחלת מכל הגויים, מרובם,
 שייכנסו תחת כנפי השכינה.
 - מי הם אלו, הגרים? - שאל לייבלה. - מה מעלתם ותוארם ומה מהות
 גדרם? אנשים אינטליגנטים?
 - אלו אינטליגנטים? - פשוטי העם, גוי זקן, איכר!
 - חנה אתה רואה. - הפסיקו לייבלה. - לא פשהו הוגן ונאה, אלא גוי
 הדיוט, איוואן קֶפּ, נו, טוב, אם תחזור ותראה אותו אמור, לו, שיקנה חגורה
 לעצמו ויאזור את מותניו, שכן קשה להיות יהודי, קָה קָה...
 מיד נטל עצמו ותלה קולו והתחיל מדריג ומטלטל.

— תן אוזנך. — זקף עיניו ואמר לו כבין סלסול לסלסול, — מה אתה שומע?
 לשעה קלה הפסיק ונשתעל שתיים ושלוש פעמים.
 — זו קומפוזיציה חדשה שחיברתי על „שלוש־עשרה מידות“. — חכך שתי
 ידיו זו בחוץ זו ואמר מתוך הנחת ומתוך קורת־הרוח. — חתיכה לירית רכה
 ועוגנה שחופרה על פי כל חוקי ההארמוניה האמיתית. גאוניות מקורית, תאמין
 לי בהן צדקי, גאוניות מקורית נוססת בה!
 הלך ר' פינחס מעליו לירד לבית־הכנסת לתפילה של „מנחה“, והייתה
 דעתו מלאה מהם, מן הגרים. וכבר חזר מבית־הכנסת, ועדיין דעתו טרודה ונטרדת
 והולכת. „מי יש בדורות האלו“ — הירהר בלבו אחריהם — „שיכול לעשות כך?
 הלא הם שפלים וענווים, ואין בהם שמץ גדלות של ייחוס ותורה. אוהבי
 השם האמיתיים“ ...

כביכול, כאילו אפשר לומר כן, מקנא היה בהם, שאין הם אנשים מיוחסים
 משורש צדיקים ובני־תורה, אלא אנשים ערטילאיים, נכרים פשוטי־העם
 שמאליהם ומעצמם הגיעו וזכו לעבודת השם.

— כאילו חיום נבראו, — לחש כמין דבר של תימהון והפלאה. — כאילו
 יחידים הם בעולם ואין להם שום ייחוס, שום א־אָה אָה ... וזכו להיכלל בכלל
 ישראל וגם כן לעלות לארץ־הקודש בלא צרות וייסורים וגלות של אלפיים שנה!
 בלילה שכב על משכבו ושנתו לא באה, מן החוץ הגיע קול השומרים
 כשהם מכים באלותיהם באבני המרצפת ומכריזים על הדלקה:

— יאנגון נואר!

נטל עצמו ויצא לחוץ. עמד ונסתכל השמים שהאדימו, דומים לאותם
 שבעיירות של ישראל בשעה שהאש אוחות בהן.

— אוי אוי אוי, — נאנח אנחה מלבו ואמר, — ריבונו של עולם, סדנא
 דארעא חד הוא! הלא תוכל לעשות שאהיה בארץ־ישראל ...